

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 101/25

Люксембург, 1 август 2025 г.

Решение на Съда по дело C-544/23 | BAJI Trans

Принципът за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон обхваща и санкциите, квалифицирани по националното право като административни, когато те са с наказателноправен характер по смисъла на правото на Съюза

Този принцип трябва да се прилага и по отношение на касационното обжалване, когато то е част от нормалния ход на процеса, независимо от факта, че по националното право решението, което се обжалва по касационен ред, се смята за влязло в сила

По повод запитване на словашкия Върховен административен съд Съдът внася важни уточнения относно принципа за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон, който принцип е предвиден в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) (приложима във всички случаи, в които национален орган прилага правото на Съюза). Макар този принцип да е запазен за наказателноправната област, квалифицирането на дадена санкция като административна по националното право не изключва непременно неговата приложимост. Всъщност възможно е съгласно правото на Съюза и за да се гарантира еднаквото прилагане на този принцип, административната санкция да трябва да се смята за наказателноправна поради самото естество на нарушението и степента на тежест на санкцията. Освен това този принцип се прилага, докато осъдителният акт не влезе в сила. В този контекст това, което трябва или не трябва да се смята за влязло в сила съдебно решение, също се определя от правото на Съюза. Само по себе си обстоятелството, че осъдителният акт е квалифициран по националното право като влязъл в сила, при все че подлежи на касационно обжалване, не е достатъчно, за да се изключи прилагането на този принцип.

В Словакия на водач на бетоновоз е наложена глоба от 200 евро, след като на 4 ноември 2015 г. е установено, че тахографът на превозното му средство не е бил подложен на задължителния периодичен преглед. Към онзи момент това задължение произтича от словашкото право в съчетание с правото на Съюза¹.

Окръжен съд Братислава, сезиран от водача и от дружеството BAJI Trans, на което принадлежи бетоновозът, потвърждава тази глоба през 2019 г. Водачът и BAJI Trans подават съответно касационна жалба срещу решението на Окръжен съд Братислава.

Впоследствие правото на Съюза е изменено, считано от 20 август 2020 г., в смисъл че държавите членки могат вече да освобождават превозните средства за превоз на готова бетонна смес от изискването да бъдат снабдени с тахограф². Словакия се възползва от тази възможност в момент, когато касационното производство е все още висящо. Водачът и BAJI Trans съответно заявяват, че извършеното през ноември 2015 г. деяние вече не е противоправно и че глобата би трябвало да бъде отменена.

Словашкият Върховен административен съд, който трябва да се произнесе по касационната жалба, отправя

запитване до Съда относно обхвата на предвидения в Хартата принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон. Той подчертава, че по словашкото право процесното нарушение се счита за административно нарушение и че решението на Окръжен съд Братислава се смята за вляло в сила независимо от възможността да бъде обжалвано по касационен ред.

Първо, Съдът констатира, че както с първоначалното законодателство, така и с последващото му изменение словашкият законодател е приложил правото на Съюза, така че в случая Хартата е приложима.

Второ, Съдът подчертава, че предвиденият в Хартата принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон е запазен за наказателноправната област. Фактът обаче, че дадена санкция е квалифицирана като административна в националното право, не изключва непременно прилагането на този принцип. Всъщност, за да се гарантира еднаквото прилагане на този принцип в целия Европейски съюз, два други критерия могат все пак да доведат до квалифицирането на такава санкция като наказателноправна, а именно самото естество на нарушението и степента на тежест на санкцията.

Трето, Съдът уточнява, че прилагането на предвидения в Хартата принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон предполага изменението на закона да отразява промяна във възгледите на законодателя относно наказателноправната квалификация на деянието на съответното лице или относно приложимото наказание. В случая словашкият законодател действително е променил възгледите си относно това дали следва да наказва деяния като това, в което е упрекнат въпросният водач.

Четвърто, Съдът припомня, че предвиденият в Хартата принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон се прилага, докато няма влязла в сила осъдителен акт. Обстоятелството, че по националното право осъдителният акт се смята за влязъл в сила, не изключва прилагането на този принцип. Всъщност за целта осъдителният акт не може да се смята за влязъл в сила, когато срещу него може да се използва редовен способ за защита, а именно всеки способ за защита, който е част от нормалния ход на процеса и който като такъв представлява процесуално развитие, което страните е разумно да очакват. Такъв е случаят с касационното обжалване пред словашкия Върховен административен съд.

Следователно по отношение на извършителя на деяние, за което санкцията е свързана с прилагане на правото на Съюза, касационният съд по принцип е длъжен да приложи благоприятната за този извършител наказателноправна уредба, дори ако тази правна уредба е влязла в сила след обявяването на обжалваното по касационен ред съдебно решение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки в рамките на отнесен до тях спор да се обърнат към Съда с въпрос за тълкуването на правото на Съюза или за валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. По него следва да се произнесе националната юрисдикция в съответствие с акта на Съда. Актът на Съда обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст и евентуално резюмето на съдебното решение](#) се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването му.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ [Регламент \(ЕИО\) № 3821/85](#) на Съвета от 20 декември 1985 година относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилен транспорт, изменен с Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г.

² [Регламент \(ЕС\) 2020/1054](#) на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 година за изменение на Регламент (ЕО) № 561/2006 по отношение на минималните изисквания за максималното дневно и седмично време на управление, минималните прекъсвания и дневните и седмичните почивки, и на Регламент (ЕС) № 165/2014 по отношение на установяването на местоположението чрез тахографи.